

اقتصاد مقاومتی؛ از باور تا اقدام

www.Etab.ir
-08-1608-16:17 P

حامد حسین زاده
محمد ایزدی

سرشناسه	:	حسین زاده، حامد/۱۳۶۸
عنوان و نام پدیدآور	:	اقتصاد مقاومتی: از باور تا اقدام/حامد حسین زاده-محمد ایزدی
مشخصات نشر	:	نشر کیسان/۱۳۹۵
مشخصات ظاهری	:	۲۴۷ ص
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۷۴۸۱-۶۱-۵ / ۱۷۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت درست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۲۴۵-۲۴۷
موضوع	:	اقتصاد - ایران
موضوع	:	خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - -- دیدگاه درباره اقتصاد
موضوع	:	اقتصاد -- ایران -- آینده‌نگری
موضوع	:	لام و اقتصاد
موضوع	:	ایران و سیاست اقتصادی
شناسه افزوده	:	یزدی، محمد، ۱۳۵۹
رده بندی کنگره	:	۱۷۱۰۹۵ / HC۴۷۵
رده بندی دیویی	:	۳۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۱۶۰۹۰۱۶

نام اثر	اقتصاد مقاومتی: از باور تا اقدام
نام مؤلفین	حامد حسین زاده- محمد ایزدی
گرافیکست	فرشته ایزدی
ناشر	کیسان
قطعه	رقعی
چاپ	پیشگام
نوبت چاپ	اول/۱۳۹۵
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه
قیمت	۱۷۰۰۰ تومان
شابک	ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۸۱-۶۱-۵

08-1609-16:17 P

۱.....	مقدمه
--------	-------

فصل اول: کلیات و مبانی نظری

۹.....	مبانی نظری
۹.....	اقتصاد موازی
۱۰.....	اقتصاد ترمیمی
۱۱.....	اقتصاد دفاعی
۱۱.....	اقتصاد انگو
۱۲.....	مذمت به مفهوم حوزه موضوعی خاص
۱۴.....	اقتصاد مقامی به راهبرد اقتصادی
۲۱.....	تاب آوری آسیب پذیری اقتصادی
۲۱.....	تاب آوری تهدیدی
۲۳.....	تاب آوری نظام ها
۲۴.....	تاب آوری در نظام های پیچیده سازگاری پذیر
۲۸.....	نسبت اقتصاد مقاومتی با آسیب پذیری و تاب آوری

فصل دوم: توسعه اقتصادی از دیدگاه تاب توسعه

۳۲.....	تعاریف توسعه
۳۶.....	نکاتی در روش شناسی مباحث توسعه
۳۸.....	بررسی مکاتب یا الگوهای توسعه اقتصادی و سیاسی های عطف
۴۰.....	مکتب اقتصاد متکی بر نگرش پول گرایان
۴۰.....	خلاصه معرفی مکتب
۴۲.....	خلاصه نتایج عمده عملی ناشی از بکارگیری مکتب
۴۵.....	مکتب اقتصادی متکی بر نگرش اقتصاد باز

۴۵	خلاصه معرفی مکتب
۴۸	جمع بندی و خلاصه ...
۵۰	مکتب اقتصادی متکی بر نگرش ...
۵۰	خلاصه معرفی مکتب
۵۲	مکتب اقتصادی متکی بر نگرش انقلاب سبز
۵۲	خلاصه معرفی مکتب
۵۳	خلاصه نتایج عمده عملی ناشی از بکارگیری مکتب
۵۶	مکتب اقتصادی متکی بر ...
۵۶	خلاصه معرفی مکتب
۵۸	خلاصه نتایج عمده عملی ناشی از بکارگیری مکتب
۶۲	مکتب تفکری نو از کتب
۶۲	خلاصه معرفی مکتب
۶۸	اقتصاد وارد به مکتب
۶۸	مکتب توسعه متکی بر تحلیل‌های
۶۸	خلاصه معرفی مکتب
۷۰	مفهوم وابستگی
۷۲	وابستگی و توسعه‌نیافتگی، در اشکال سنی
۷۴	مکتب اقتصاد متکی بر نگرش نوسازی همه‌جانبه ساختار
۷۴	خلاصه معرفی مکتب
۷۷	ارزیابی اجمالی تأثیر مکاتب
۷۹	نکاتی در ارزیابی آثار الگوهای توسعه
۸۱	بررسی اجمالی عوامل موثر بر اتخاذ یک الگو

فصل سوم: توسعه اقتصادی از منظر اسلام

۸۲	اقتصاد مقاومتی، نسخه معاصر نظام اقتصادی اسلام
۸۳	توسعه اقتصادی از منظر اسلام
۹۰	مقدمات و لوازم توسعه اقتصادی از منظر اسلام

۹۲	اسلام و استراتژی توسعه اقتصادی
۹۵	ابعاد اساسی در ساختار اقتصاد اسلامی
۹۹	اقتصاد، قوام جامعه انسانی
۱۰۰	علوم بشری در خدمت اقتصاد و آسایش بشری
۱۰۱	مؤلفه های اقتصادی
۱۰۳	کارآفرینی مفید
۱۰۷	تجارت و بازرگانی ملی در اقتصاد مقاومتی
۱۱۰	موانع و چالشهای پیش روی اقتصاد مقاومتی
۱۱۲	نقش دولت و مردم در تحقق اقتصاد مقاومتی
۱۱۳	نقش دولت
۱۱۳	تشبیه برخورد از
۱۱۴	اشتهای ران
۱۱۴	ثبات قیمت ها
۱۱۵	اصلاح ساختار دولت
۱۱۶	نقش مردم
۱۱۶	مدیریت مصفا
۱۱۷	قناعت (ساده زیستی و دوری از تجملات)
۱۱۷	تولید ثروت حلال
۱۱۷	ترجیح مصرف کالای داخلی بر کالای خارجی
۱۱۸	الزامات اقتصاد مقاومتی
۱۲۵	پیامدهای اقتصادی وابستگی دولت به درآمدهای نفتی
	فصل چهارم: بررسی ابعاد اقتصاد مقاومتی
۱۲۶	اقتصادی مقاومتی و الزامات آن
۱۳۲	مفاهیم مشابه در اقتصاد متعارف دنیا
۱۳۳	تجربیات جهانی اقتصاد مقاومتی
۱۳۵	اقتصاد شکننده: از شرق آسیا تا اروپا و آمریکا

- ۱۳۶ پارادوکس سنگاپور
- ۱۳۹ بلایی که سرمایه‌گذار خارجی بر سر اقتصاد ایسلند آورد
- ۱۴۳ درس‌های مقاومت‌سازی جهانی اقتصاد برای ایران
- ۱۴۷ اقتصاد مقاومتی در بیانات رهبر انقلاب

-08-1608-16:17 P

مقدمه

در بهمن ماه سال ۱۳۹۲ سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی از جانب رهبر معظم انقلاب به روسای قوای سه گانه و مجمع تشخیص مصلحت نظام ابلاغ شد. «اقتصاد مقاومتی» گفتمانی است که نخستین بار رهبری معظم انقلاب خود شخصا مبدع آن بوده و آن را وارد ادبیات سیاسی - اقتصادی کشور نموده اند، و بسان ترجیع بندی خصوصا در یک سال اخیر آن را مکرر بار فرموده و به تبیین و تشریح مولفه های خاص آن پرداخته اند. سیاست هایی که با راهبرد «حفظ دستاوردهای کشور در زمینه های مختلف و تدابیر پیشرفت و تحقق آرمان ها و اصول قانون اساسی و سند چشم انداز بیست ساله» و نیز «ابلاغ شده اند، و علاوه بر آرمان های متعالی، اهدافی اقتصادی نظیر «حلب بر مشکلات اقتصادی موجود و واداشتن دشمنی که با «تحویل یک جنگ اقتصادی تمام عیار در برابر این ملت بزرگ صف آرایی کرده» به شکست و عقب نشینی با محور «الگوی اقتصاد بومی و علمی» برآمده از فرهنگ انقلابی و اسلامی، و عینیت بخشیدن «اقتصاد متکی به دانش و فناوری، عدالت بنیان، درون را و بیرون گرا، پویا و پیشرو» را نیز مدنظر دارد.

ایشان همواره به مثابه دیده بانی حکیم و نکته سنج، کانداری شایسته و توانمند کشتی عظیم انقلاب را راهبری کرده و آن را از طوفان های صعب و متعددی که طی بیش از دو دهه گذشته بر سر راه این انقلاب «بومی و خود داشته به سلامت عبور داده اند، و با رصد هوشمندانه و دقیق و همه جانبه و به موقع شرایط و اوضاع کشور، و لحاظ آرمان ها و اهداف والای انقلاب، و همچنین درک عمیق از فرصت ها و چالش های پیش روی نظام، به تبیین

نیازها و ضرورت‌ها و اولویت‌های نظام پرداخته و در راستای به حداقل رساندن آسیب‌ها و تهدیدها، و نیز بهره‌گیری حداکثری از امکانات و فرصت‌ها نسخه شفاف‌بخش پیچیده و رهنمودهایی اساسی ارائه فرموده‌اند.

کمتر کسی است در این کشور که حداقل درکی از یکی از حوزه‌های دانش و فناوری داشته باشد و نقش بی‌بدیل سکاندار انقلاب را در رقم خوردن جایگاه فعلی کشور در حوزه علم و فناوری انکار نماید. اهتمام جدی ایشان به پیشرفت‌های فزاینده در حوزه‌های استراتژیک علمی و حمایت قاطعانه از محققان و دانشمندان این عرصه‌ها، و تأکید مکرر ایشان بر تداوم پرشتاب این مسیر تا حصول خودکفایی کامل در این عرصه‌ها، برای کمتر منصفی جای تردید می‌گذاشته است. حمایت تمام‌قد ایشان از دستیابی به فناوری راهبردی ملی از قبایل ترین سطوح آن و تأکید مجدانه بر احقاق کلیه حقوق محققان و پژوهشگران در عرصه‌های مختلف، تعیین‌کننده ایشان در حصول این دستاورد علمی است که به سبب بحث‌های خاص پیرامون موضوع هسته‌ای بیشتر از سایر حوزه‌ها مورد توجه عموم قرار گرفته، و گر نه چتر حمایت‌های قاطعانه و دلسوزانه ایشان در همه حوزه‌های علمی و به ویژه فناوری‌های نوین و دانشگاه‌های بنیادین گسترده و فراگیر است، که بازنمایی نقش ایشان در حصول این موفقیت‌های چشمگیر در ساحت‌های مختلف علوم، به عهده رساننده می‌باشد. و نه تنها علوم، که عرصه‌های گوناگون فرهنگ نیز مشمول توجهات خاص ایشان بوده است.

در سال‌های اخیر، اما به موازات چنین عنایت اصیلی به پیشرفت‌های علمی و فرهنگی، موضوع تعیین‌کننده دیگری نیز در دایره توجهات ایشان

قرار گرفته و بخش زیادی از دغدغه‌ها و رهنمودهای ایشان را به خود اختصاص داده است؛ اقتصاد و جایگاه تعیین کننده آن در حیات بشری البته هرگز در نظام اسلامی و منظومه فکری رهبرانش مغفول واقع نشده، چه این که مکتب انسان ساز اسلام هم در این حوزه سکوت نکرده و نسبت به آن بی تفاوت نبوده است، و صرف نظر از آیات متعددی در کلام الله که ناظر به این موضوع می باشد، بخش معظمی از دستورات و احکام فقهی نیز در ربط و نسبت با اقتصاد و مفاهیم هم بسته با آن سامان یافته است. لیکن سرّ توجه ویژه تر مکتب مظهر رهبری طی سال های اخیر به این حوزه راهبردی، علاوه بر ضرورت های عام که در همه زمان ها و برای تمام حکومت ها و نظام های سیاسی صادق است، ارتباط وثیقی است که این موضوع با تحقق آرمان های کلان نظام پیدا کرده، و بخش کلیدی ای است که اقتصاد در نحوه مواجهه نظام سلطه با نظام اسلامی بازی می کند. در واقع پس از ناکامی های متعدد دشمنان قسم خورده انقلاب در جنبه های نظامی و علمی، و سرنگونی آنان از کارآمدی حربه هایی نظیر تهدید و حمله نظامی، ترورهای کور، تحریم های اقتصادی، بهره گیری از پتانسیل ایمنیون، تحریم های گسترده علمی و... آنان به این جمع بندی رسیدند که تنها راهی که می توان از طریق آن نظام اسلامی را با چالش مواجه کرد، حمله به اقتصاد و معیشت شهروندان است، از این رو با تمرکز بر این خاکریز استراتژی در صدد برآمدند که ناکامی های گذشته را جبران و اهداف خویش را در این جنبه دنبال نمایند، که مزاحمت ها و شرارت های سال های اخیر از آن جمله اند. با وجود این، تحرکات و نیات شوم نظام سلطه از نگاه ژرف دیده بان انقلاب دور نماند و پیش از آن که به سرانجام مطلوبی برسد با هشدارهای به موقع

ایشان خنثی و تا حد زیادی با ناکامی روبرو شد. از این روست که شاهدیم رهبر فرزانه انقلاب در ادامه سنت حسنه‌ای که خود پایه‌گذار آن بوده‌اند و برای هر سال به اقتضای ضرورت‌ها و اولویت‌های اصلی که می‌بایست مورد توجه بیشتری قرار بگیرد شعارهای خاصی تعیین کرده‌اند، در سال‌های اخیر شعارهای ایشان معطوف به ضرورت‌ها و اولویت‌های اقتصادی بوده، تا اهمیت این مباحث هم برای مردم و هم برای مسئولین بیشتر بازمانده شده، عزم ملی و اراده یکپارچه‌ای آن مفهوم خاص را تحقق بخشد، این البته به سرچ خود ایشان اصلاً به این معنی نیست که این شعارها در سال‌ها و زمان‌های بعد دیگر در دستور کار نباشد، لیکن به منظور آن است که در آن سال خاص اهتمام ویژه‌ای نسبت به آن صورت گیرد، و نه همه این مفاهیم حوزه‌های یک‌تایی و محدودی باشد که ربط و نسبت دو وجه و چند وجهی سال‌ها در دستور کار معنی‌دار می‌سازد. ژرف‌اندیشی مقام معظم رهبری، تشخیص دقیق ایشان در تعیین ضرورت‌ها و انتخاب حکیمانه راهبردها، هموار در طرح‌های گان حوزه‌های مختلف علوم شگفتی‌آفرین و تحسین‌کننده بوده، ضمن این که به پیشتازی ایشان را در این عرصه‌ها مبرهن ساخته است؛ توضیح آن که غالب در خصوص مفاهیمی که ایشان مطرح ساخته‌اند، هنوز بسیاری از مسئولین و حتی اساتید و متخصصان آن حوزه در تبیین و کالبدشکافی اولیای آن مانده و بعضاً از الفبای آن فراتر نرفته‌اند، که ایشان عنوان دیگری را برجسته ساخته و حتی گاه تبیین و تفسیر آن را نیز به انجام رسانده‌اند. بارزترین نمونه آن هم سرعت کند سیاست‌گذاری پیرامون آن مفاهیم در نهادهای سیاست‌گذار، و کندتر از آن اجرایی و عملیاتی نمودن آنها در

سال‌های اخیر بوده است، به نحوی که حتی در برخی مواقع سیاست‌گذاری‌ها تقریباً تا نزدیکی‌های سال بعد به طول انجامیده البته این به هیچ عنوان به معنی انتظار شتاب‌زدگی در تدوین سیاست‌گذاری‌های کلان نیست، همچنانی که نمی‌توان منکر اطاله بیش از حد زمان این امر در واقعیت موجود شد! چرا که گاهی به نظر می‌رسد با پایان یافتن سال‌های موسوم به آن عناوین و مفاهیم، فرایندهای فوق نیز تا حدود زیادی متوقف و به فراموشی سپرده شده، و احیاناً امکانات و توجهات معطوف مفهوم جدیدی شده که هبیری در سال جدید مطرح کرده اند! واقعیت آن است که علی‌رغم توجه ویژه و تأکید مکرر رهبر معظم انقلاب بر این مفاهیم و اولویت‌ها، ضرورت‌های آن، چنانکه بایسته و شایسته است از سوی برخی مسئولین مورد عادت واقع نشده، و اگر هم بوده لاقابل‌اهتمامی جدی و برخورد اهمیت آن صورت نگرفته، گواه آن هم ضعف‌ها و کاستی‌هاست که همچنان در این عرصه مشاهده می‌شود. این موضوعات را بین ضرورت‌ها و اولویت‌ها در منظر برخی صرفاً در حد یک شعار تبلیغاتی تقلیل یافته، و از این رو بیشترین کاری هم که در خصوص آن صورت گرفته، در همان حد تبلیغات باقی مانده و از آن فراتر نرفته است؛ مثلاً تعداد بنرها و پارچه‌نوشته‌ها و همایش‌های عمدتاً فصلی که در سال «اصلاح الگوی مصرف» برای یادآوری عنوان سال ترسیم شد، به روشنی حاکی از آن بود که پیام اصلی این عبارت تا چه اندازه مورد واقع شده، یا توجه به «تولید ملی» که گویی با اتمام سال ۹۱ دیگر موضوعیتی ندارد و اگر مثلاً در سال ۹۱ محدودیت‌هایی برای تبلیغ و استفاده از کالاهای خارجی اعمال می‌شد، این محدودیت‌ها با پایان یافتن سال موسوم به

«تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی»، دیگر چندان محلی از اعراب ندارد!

تأسف آورتر آن که برخی چنین می‌پندارند که این راهبردها و اسناد بالادستی‌ای که مبنای آنها می‌باشد - نظیر سیاست‌های کلی اصل ۴۴، بحث تولید، سند چشم‌انداز، و... - صرفاً بیان انتظارات و ایده‌آل‌های نظام است نه شکلی دستوری و آمرانه به خود گرفته است، حال آن که تدوین چنین سیاست‌هایی بستی بر یک پشتوانه عظیم معرفتی و مطالعاتی بوده و عملیاتی و کاربردی کردن آن مورد وثوق کارشناسان خبره و متخصصان فن می‌باشد، حتی گزینش رژه‌ها برای متن مکتوب آنها نیز با دقت نظر و وسواس خاصی صورت پذیرفته است. و اگر تاکنون پیشرفت محسوسی در این حوزه حاصل نشده، ریشه آن را باید به ضعف یا اجتناب بلندپروازانه و بی‌سیاست‌های مذکور، که به جهت نبود حجم و مباحثی در سطح و اندازه این برنامه‌ها می‌باشد.

پس چنین دقتی از سوی عالی‌ترین شخصیت نظام اقتصادی آن دارد که مسئولین و عموم مردم هم توجه جدی‌تر و عمیق‌تری به نقش‌های ترسیم شده از جانب رهبری عالی مقام نظام داشته باشند، و از فاصله دیدن که در پی‌گیری این آرمان‌ها بین ایشان و رهبری نظام است کاسته، و با در نظر گرفتن سرعت گام‌های خویش همگام و همسو با رهبری در این مسیر طی طریق نمایند، که تنها چنین عنایتی سبب حصول نتایج مورد نظر این استراتژی‌ها خواهد شد. مؤلفان در این کتاب بنا دارند تا علاوه بر توضیح و تفسیر مبانی و کلیات اقتصاد مقاومتی و همچنین بررسی ابعاد و زوایای گوناگون

آن، به راهکارهای عملی ایجاد یک ساختار اقتصادی مقاوم نیز اشاره نمایند.

www.Petab.ir
-08-1608:16:17 P